

‘Quickscan natuurtoets woningen Wilgenlaan en kerk Noorderweg, Belt-Schutsloot’

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden
in het kader van natuurwet- en regelgeving*

Colofon

Titel: 'Quickscan natuurtoets woningen Wilgenlaan en kerk Noorderweg, Belt-Schutsloot'

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 10-425

Status: Conceptrapport

Datum: 9 februari 2011

Auteur: [REDACTED]

Veldonderzoek: [REDACTED]

Eindredactie: [REDACTED]

Opdrachgever: Wetland Wonen Groep

Contactpersoon: [REDACTED]

EcoGroen Advies BV

Postbus 625

8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2011)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

[REDACTED] (2011). 'Quickscan natuurtoets woningen Wilgenlaan en kerk Noorderweg, Belt-Schutsloot'; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 10-425 EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Situatie en beoogde ontwikkelingen	1
1.3	Algemene opzet.....	2
2	Gebiedsbescherming	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Natuurbeschermingswet.....	3
2.3	Nota Ruimte.....	7
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	9
3.1	Toetsingskader	9
3.2	Onderzoeksmethodiek.....	9
3.3	Flora en vegetatie	10
3.4	Vleermuizen.....	10
3.5	Overige zoogdieren	11
3.6	Broedvogels.....	11
3.7	Amfibieën.....	12
3.8	Overige soortgroepen	12
4	Geraadpleegde bronnen.....	13

Bijlage

I	Wettelijk kader
II	Vleermuizenonderzoek

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling

Voorliggende quickscan natuurtoets is uitgevoerd voor Wetland Wonen Groep (contactpersoon XXXXXXXXXX). De natuurtoets is noodzakelijk vanwege de sloop van drie woningen en een kerk in Belt-Schutsloot.

De Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, de consequenties in beeld gebracht van de geplande ingreep en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgericht natuurbeleid.

Gebiedsgericht natuurbeleid

De ligging in de nabijheid van Natura 2000-gebied Wieden verdient aandacht. De plannen hebben geen negatief effect op de instandhouding van de habitattypen en -soorten. Een uitzondering hierop vormt mogelijk de habitatsoort Meervleermuis. Verblijfplaatsen van deze soort kunnen op basis van deze quickscan in de woningen aan de Wilgenlaan niet worden uitgesloten. Verblijfplaatsen kunnen in de kerk aan de Noorderweg wel worden uitgesloten. De plannen hebben geen negatief effect op de instandhouding van de aangewezen broedvogel- en niet-broedvogelsoorten.

Ook de ligging in de nabijheid van de EHS verdient aandacht. Verwacht wordt echter dat als gevolg van de voorgenomen plannen geen significant negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. De Meervleermuis vormt hierop een mogelijke uitzondering in de woningen aan de Wilgenlaan, aanvullend onderzoek naar deze soort is hier daarom noodzakelijk. Aanvullend onderzoek in de kerk aan de Noorderweg is niet noodzakelijk.

Aangetroffen en te verwachten soorten

Onderstaand worden de bevindingen kort weergegeven:

- In de woningen aan de Wilgenlaan zijn potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Beide planlocaties hebben naar verwachting overigens geen waarde als vliegroute of foerageergebied van vleermuizen;
- In het onderzoeksgebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten. Er worden geen zwaarder beschermde soorten verwacht;
- Op de planlocaties worden geen jaarrond beschermde nestplaatsen van broedvogels verwacht. Op de planlocaties kunnen wel enkele algemene broedvogelsoorten van bebouwing tot broeden komen;
- Overwintering van enkele laag beschermde amfibieënsoorten is te verwachten in het plangebied;
- Er zijn geen reptielen of beschermde ongewervelden en vissen aangetroffen en/of te verwachten. Geschikte biotopen hiervoor ontbreken.

Nader onderzoek en mitigerende maatregelen

- Aanvullend onderzoek dient te worden uitgevoerd aan de Wilgenlaan om na te gaan of de aangetroffen potentiële verblijfplaatsen hier daadwerkelijk door vleermuizen worden gebruikt. Op deze wijze kan een inschatting worden gemaakt van de te verwachten effecten en eventueel benodigde vervolgstappen. Dit onderzoek dient zowel in de zomer (mei-half juli) als in de nazomer (augustus-september) plaats te vinden;
- Bij de beoogde plannen verdwijnen mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren en amfibieën. Het overtreden van verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet is hier voor laag beschermde soorten echter niet aan de orde, omdat automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen geldt;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na eind juli of het onderzoeksgebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedsfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Voorliggende quickscan natuurtoets is uitgevoerd voor Wetland Wonen Groep (contactpersoon [naam]). De natuurtoets is noodzakelijk vanwege de sloop van drie woningen en een kerk in Belt-Schutsloot.

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, de consequenties in beeld gebracht van de geplande ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgericht natuurbeleid (zie bijlage I).

1.2 Situatie en beoogde ontwikkelingen

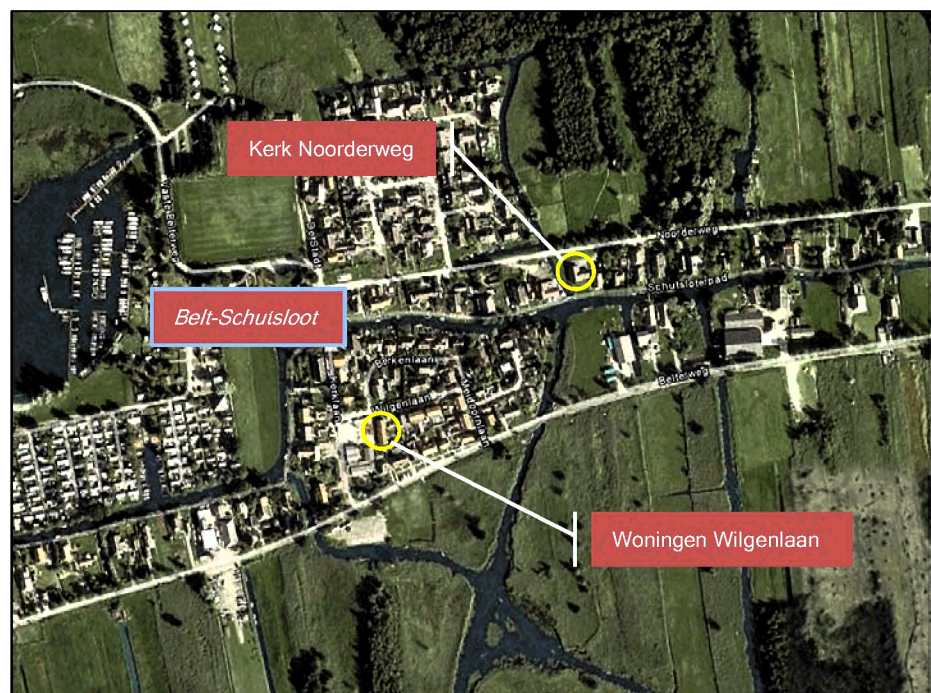
In de bebouwde kom van Belt-Schutsloot (Ov.) is de sloop van drie woningen en een kerk voorzien (figuur 1).

Woningen Wilgenlaan (huisnummers: 11, 13 en 15)

Deze locatie betreft een blok van drie lage woningen aan de Wilgenlaan. De woningen staan leeg. De omliggende tuinen zijn voor een groot deel verhard en de beplanting is grotendeels verwijderd. Permanent oppervlaktewater ontbreekt.

Kerk Noorderweg 43

Deze locatie betreft een klein kerkgebouw aan de Noorderweg. Het omliggende terrein is deels verhard en bestaat deels uit gazon. Beplanting (met uitzondering van een conifeer en een heg) en permanent oppervlaktewater ontbreekt.

Figuur 1: Ligging van de woningen aan de Wilgenlaan en de kerk aan de Noorderweg in Belt-Schutsloot (Bron kaartondergrond: Google Earth).

1.3 Algemene opzet

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één locatiebezoek en bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen). Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het onderzoeksgebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht natuurbeleid uitwerking heeft op beiden locaties (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten op beide locaties voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te kunnen voorkomen.

2 Gebiedsbescherming

2.1 Inleiding

In dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin o.a. opgenomen de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- Nota Ruimte, in omgevingsvisies of streekplannen uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzengebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten.

2.2 Natuurbeschermingswet

In de Natuurbeschermingswet is de bescherming geregeld van Habitat- en Vogelrichtlijngebieden - tezamen 'Natura 2000-gebieden' genoemd - en Beschermde Natuurmonumenten.

Toetsingskader

Iedereen die vermoedt of kan weten dat zijn handelen of nalaten, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied kan hebben, is verplicht deze handelingen achterwege te laten of te beperken als dit niet mogelijk is (Ministerie LNV 2005a). Ook voor plannen - zoals bestemmingsplannen, streekplannen en waterhuishoudingsplannen - geldt dat goedkeuring noodzakelijk is van bevoegd gezag. De provincie waarbinnen het grootste gedeelte van een Natura 2000-gebied gelegen is, wordt in de regel aangemerkt als zijnde bevoegd gezag. In het geval van de in deze situatie dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Wieden', is dit Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel.

In de oriëntatiefase van een habitattoets - ook wel verkennende voortoets genoemd - wordt onderzocht of de activiteit (plan, project of handeling) tegen het licht van de instandhoudingsdoelstellingen, schadelijke gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, en zo ja, of deze gevolgen significant kunnen zijn. De gevolgen moeten beoordeeld worden in samenhang met die van andere plannen en projecten. Dit laatste wordt aangeduid met 'cumulatieve effecten'.

Uit de oriëntatiefase kunnen drie conclusies volgen:

1. Er zijn zeker geen negatieve effecten.
In dit geval is geen vergunning nodig.
2. Er zijn mogelijk wel negatieve effecten maar deze zijn niet significant.
In dit geval dient via een zogenaamde 'Habitattoets' nagegaan te worden of er sprake is van een aanvaardbare verstoring of verslechtering. Op basis hiervan wordt een vergunning verleend of geweigerd.
3. Er is een kans op significante negatieve effecten.
In dit geval dient een zogenaamde 'Passende Beoordeling' uitgevoerd te worden. Een vergunning wordt nu alleen verstrekt indien gelijktijdig voldaan wordt aan een drietal criteria, de zogenaamde ADC-criteria: zijn er alternatieven, is het een dwingende reden en is er compensatie?

Natura 2000-gebied Wieden

Het moerasgebied de Wieden is een uitgestrekt laagveenmoeras met meren en kanalen met daartussen natte graslanden, natte heiden, trilvenen, galigaanmoerassen, rietland en moerasbos. Het gebied is een restant van het laagveengebied dat zich ooit

van Zwolle tot ver in Friesland uitstrekte. Een groot deel bestaat uit uitgeveende petgaten. Alle successiestadia van open water tot en met moerasheide en veenbos zijn aanwezig. Het gebied Wieden is beïnvloed door het oude rivierstelsel van de Overijsselse Vecht. Er komen ondiepe kleiafzettingen voor. Door vervening, met bredere petgaten, zijn de grote meren ontstaan. Het Giethoornse- en Duiningerveer zijn daarentegen natuurlijke meren.

Natura 2000-gebied Wieden kwalificeert zich zowel onder de Vogel- als Habitatrichtlijn. De Wieden is gelegen ten noorden en zuiden van de planlocaties Tussen de planlocaties en de Wieden ligt ondermeer bebouwing en infrastructuur (figuur 2).

Figuur 2: Ligging planlocaties (gele cirkels) ten opzichte van Natura 2000-gebied Wieden (transparant geel vlak). Bron kaartondergrond: Min. van EL&I/Google Earth.

Habitatrichtlijngebied

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied bevindt zich op enkele tientallen meters afstand ten noorden en zuiden van de planlocaties. Onder de Habitatrichtlijn zijn voor de Wieden instandhoudingsdoelstellingen opgesteld voor diverse habitattypen en diersoorten (zie tabel 1 en 2).

Tabel 1: Aangemelde habitattypen Habitatrichtlijngebied Wieden

Habitattypen
H3140 - Kranswierwateren
H3150 - Meren met krabbenscheer
H4010B - Vochtige heiden (laagveengebied)
H6410 - Blauwgraslanden
H6430A - Ruigten en zomen (moerasspirea)
H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)
H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)
H7210 - Galigaanmoerassen
H91D0 - Hoogveenbossen

Tabel 2: Aangemelde habitatsoorten Habitatrichtlijngebied Wieden

Habitatsoorten
H1042 - Gevlekte witsnuitlibel
H1060 - Grote vuurvliinder
H1082 - Gestreepte waterroofkever
H1134 - Bittervoorn
H1145 - Grote modderkruiper
H1149 - Kleine modderkruiper
H1163 - Rivierdonderpad
H1318 - Meervleermuis
H1393 - Geel schorpioenmos
H1903 - Groenknolorchis
H4056 - Platte schijfhoren

Geen van de genoemde soorten en habitattypen is aangetroffen op de planlocaties. Omdat echter verblijfplaatsen van vleermuizen op basis van deze quickscan natuurtoets niet kunnen worden uitgesloten in de woningen aan de Wilgenlaan (zie paragraaf 3.3) kan de aanwezigheid van Meervleermuis echter niet op voorhand worden uitgesloten. De Meervleermuis heeft in de dorpen in en rondom de Wieden diverse kolonieplaatsen in woningen. Ook in de bebouwde kom van Belt-Schutsloot zijn kolonies van Meervleermuizen bekend (Haarsma & [REDACTED] 2005). Kolonies zijn hier vastgesteld aan de Steenakkers en de Berkenlaan. Net als veel vleermuissoorten kan ook Meervleermuis regelmatig van kolonieplaats wisselen, waardoor het mogelijk is dat de soort de bebouwing aan de Wilgenlaan als kolonieplaats gebruikt. Meervleermuizen hebben een voorkeur voor spouwmuren van relatief nieuwe woningen en twee-onder-één-kap woningen uit de jaren '60 van de vorige eeuw. De in het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied geformuleerde instandhoudingsdoelstelling voor deze soort is het behouden van de omvang en kwaliteit van het leefgebied om de populatie te behouden. De Wieden fungeert vooral als foerageergebied en omliggende bebouwing is van cruciaal belang voor deze soort.

De beoogde sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden aan de Wilgenlaan hebben mogelijk tot gevolg dat verblijfplaatsen van Meervleermuis verloren gaan. Het verloren gaan van een belangrijke (zomer)verblijfplaats van de soort kan (significante) negatieve effecten op de instandhouding van de soort in het Natura 2000 - gebied betekenen. Aanvullend onderzoek zal daarom moeten uitwijzen of in de woningen aan de Wilgenlaan verblijfplaatsen van de Meervleermuis aanwezig zijn (zie ook paragraaf 3.3). Voor de kerk aan de Noorderweg is geen aanvullend onderzoek noodzakelijk omdat de bebouwing niet geschikt is als verblijfplaats van vleermuizen.

Omdat de planlocaties buiten het Natura 2000-gebied Wieden zijn gesitueerd is geen sprake van oppervlakteverlies. Storende effecten van de werkzaamheden ten behoeve van de sloop en nieuwbouw hebben daarnaast een beperkte reikwijdte en zullen geen negatieve effecten hebben op de aanwezige habitattypen en -soorten. De plannen zullen verder geen verdroging, vernatting, versnippering of een stikstoftoename tot gevolg hebben (een reeds bebouwde locatie blijft bebouwd). Mede om deze reden wordt geconcludeerd dat de voorgenomen plannen geen effecten zullen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen (mogelijk dus m.u.v. Meervleermuis) van Habitatrichtlijngebied De Wieden.

Vogelrichtlijngebied

De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied ligt ook op enkele tientallen meters afstand van de planlocaties. Als Vogelrichtlijngebied is de Wieden aangewezen voor 12 broedvogelsoorten en evenzoveel niet-broedvogelsoorten (zie tabellen 3 en 4).

Tabel 3: Aangewezen broedvogelsoorten Wieden

Broedvogels
A017 - Aalscholver
A021 - Roerdomp
A029 - Purperreiger
A081 - Bruine kiekendief
A119 - Porseleinhoen
A122 - Kwartelkoning
A153 - Watersnip
A197 - Zwarte stern
A275 - Paapje
A292 - Snor
A295 - Rietzanger
A298 - Grote karekiet

Tabel 4: Aangewezen niet-broedvogelsoorten Wieden

Niet-broedvogels
A005 - Fuut
A017 - Aalscholver
A037 - Kleine zwaan
A041 - Kolgans
A043 - Grauwe gans
A050 - Smient
A051 - Krakeend
A059 - Tafeleend
A061 - Kuifeend
A068 - Nonnetje
A070 - Grote zaagbek
A094 - Visarend

Omdat de planlocaties buiten het Natura 2000-gebied Wieden zijn gesitueerd is geen sprake van oppervlakteverlies. Met name broedvogelsoorten als Bruine kiekendief, Purperreiger, Roerdomp en Zwarte stern zijn erg gevoelig voor optische verstoringen (door recreatie, woningbouw, etcetera). Storende effecten van de werkzaamheden ten behoeve van de sloop en nieuwbouw hebben echter een beperkte reikwijdte en zullen geen negatieve effecten hebben op deze soorten omdat geschikte broedbiotopen in de nabijheid van de planlocaties ontbreken. Ook voor alle andere aanwezige vogelsoorten geldt dat geschikte biotopen ontbreken in de omgeving van de planlocaties, verstoring door de plannen is ook op deze soorten daarom niet te verwachten. De plannen zullen verder geen verdroging, vernatting, versnippering of een stikstoftoename tot gevolg hebben (reeds bebouwde locaties blijven bebouwd). Mede om deze reden wordt geconcludeerd dat de voorgenomen plannen geen effecten zullen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van Vogelrichtlijngebied Wieden.

Beschermde Natuurmonumenten

Het dichtstbijzijnde Beschermd Natuurmonument is het Zwarte Meer op een afstand van ruim vier kilometer ten zuidwesten van het onderzoeksgebied. Dit Beschermd Natuurmonument zal komen te vervallen als gevolg van de ligging binnen een Natura 2000-gebied (Zwarte Meer). Voor zover de doelstellingen van het Beschermd Natuurmonument Natura 2000-waarden betreffen, maken deze deel uit van de instandhoudingsdoelstellingen. Indien de doelstellingen geen Natura 2000-waarden betreffen, houden deze doelstellingen, zoals de bescherming van het natuurschoon, hun zelfstandige betekenis.

Op basis van de afstand, tussenliggende barrières (bebouwing en infrastructuur) en de aard en omvang van de ingrepen zijn van de beoogde plannen geen effecten te verwachten op het Beschermd Natuurmonument.

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De Nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling wordt de EHS gerealiseerd en worden ondermeer ganzenfoerageer- en weidevogelgebieden aangewezen.

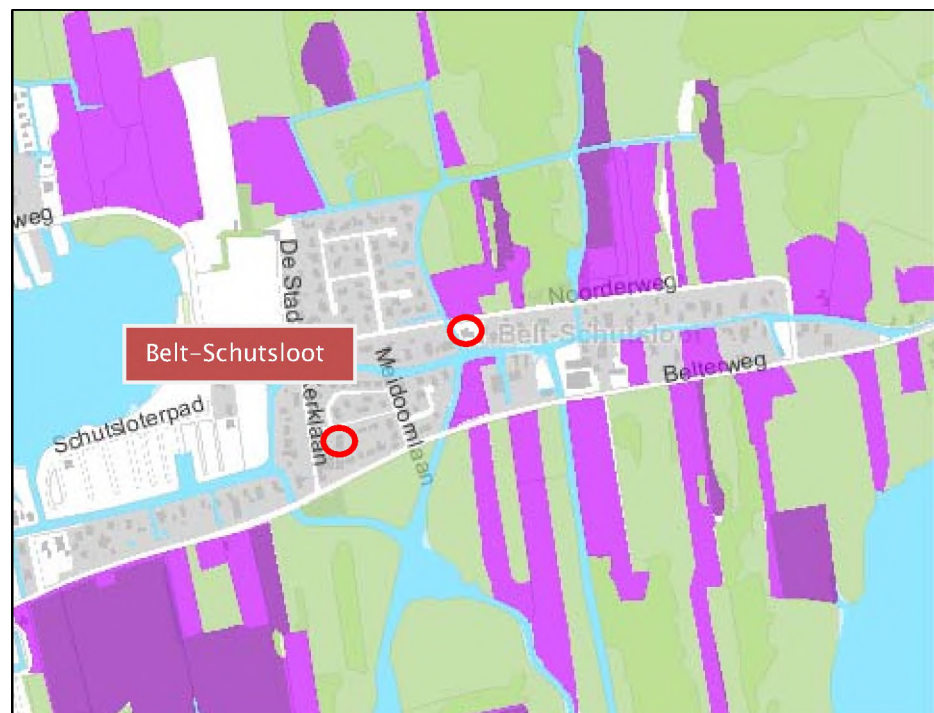
EHS

Door het rijk en provincies is een beleidskader opgesteld met de spelregels die gelden bij ingrepen binnen de EHS. In dit beleidskader is aangegeven dat ingrepen met significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS alleen onder voorwaarden worden toegestaan. In dit kader moet allereerst in beeld worden gebracht wat de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in of nabij het plangebied zijn. Provincies hebben het rijksbeleid doorvertaald in het provinciaal beleid.

Binnen de EHS geldt de 'Nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat een bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Beide onderzoeksgebieden zijn niet begrensd als EHS. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangemerkt als EHS ligt op een afstand van slechts een tiental meters (figuur 3).

De voorgenomen ingrepen hebben betrekking op het slopen van woningen en het realiseren van vervangende nieuwbouw. Hiervoor geldt in principe hetzelfde als bij het verhaal over de Natuurbeschermingswet (NB-wet). Verblijfplaatsen van de Meervleermuis moeten eerst worden vastgesteld dan wel uitgesloten in de woningen aan de Wilgenlaan. De Meervleermuis kan worden beschouwd als een wezenlijke waarde van het nabijgelegen EHS-gebied (Wieden). Aantasting van andere wezenlijke kenmerken of waarden van de EHS is niet aan de orde.

Figuur 3: Ligging planlocaties (rode cirkels) ten opzichte van de EHS (groene en paarse vlakker).
Bron kaartondergrond Omgevingsvisie Provincie Overijssel (2009).

Natuur buiten de EHS

Het onderzoeksgebied ligt niet in door de provincie aangewezen gebieden met specifieke natuurwaarden buiten de EHS zoals weidevogelbeheer- of ganzengebied. Er is dan ook geen sprake van aantasting van dergelijke gebieden door de plannen.

3 Flora en fauna van het onderzoeksgebied

3.1 Toetsingskader

De Flora- en faunawet verplicht een ieder die ruimtelijke ingrepen of andere activiteiten wil ontplooiën, na te gaan in hoeverre dit negatieve effecten kan hebben op van nature in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten - ongeacht of deze beschermd zijn of niet. De zorgplicht van artikel 2 uit de Flora- en faunawet stelt dat optredende negatieve effecten zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd dienen te worden. Voor schade aan juridisch zwaarder beschermde soorten kan de aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet bij het Ministerie van LNV noodzakelijk zijn.

Aangepaste beoordeling ontheffingen Flora- en faunawet

Tot voor kort was het noodzakelijk voor het verwijderen, verstoren of beschadigen van een vaste verblijfplaats een ontheffing op de Flora- en faunawet aan te vragen. Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling van ontheffingsaanvragen van de Flora- en faunawet voor ruimtelijke ingrepen aangepast. Sinds 26 augustus van dat jaar wordt daardoor gewerkt volgens een nieuw stroomschema (zie Bijlage 1) en is het in veel gevallen niet meer noodzakelijk om een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen (Dienst regelingen 2009).

Voor tabel 1-soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen sowieso al een automatische vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

Voor tabel 2-soorten zijn drie opties mogelijk:

- 1) Werken volgens de eisen van een goedgekeurde Gedragscode Flora- en faunawet;
- 2) Het aanvragen van een reguliere ontheffing;
- 3) Het opstellen van een ecologisch werkprotocol indien aangetoond kan worden dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort behouden blijft.

Overigens is het bij de eerste twee gevallen ook noodzakelijk om een op de situatie toegesneden ecologisch werkprotocol op te stellen.

Voor tabel 3-soorten en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn twee opties mogelijk:

- 1) Het aanvragen van een reguliere ontheffing;
- 2) Het opstellen van een ecologisch werkprotocol indien aangetoond kan worden dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort behouden blijft en dat de soort binnen het leefgebied succesvol kan (blijven) overwinteren, foerageren en/of voortplanten tijdens en na uitvoering van de plannen.

Hierbij geldt voor het aanvragen van ontheffing dat ook een ecologisch werkprotocol opgesteld moet worden waarin de te nemen mitigerende maatregelen beschreven worden.

3.2 Onderzoeksmethodiek

Op 13 januari 2010 is een veldbezoek op de planlocaties uitgevoerd. Tijdens dit bezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (zogenaamde tabel 2- en 3-soorten). De woningen aan de Wilgenlaan zijn hierbij ook van binnen geïnspecteerd, bij de kerk aan de Noorderweg was dit niet mogelijk. Voor zover mogelijk zijn de volgende soortgroepen geïnventariseerd: flora, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen

en ongewervelden. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement, een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In dit hoofdstuk worden de onderzochte soortengroepen beschreven die op de planlocaties en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht.

3.3 Flora en vegetatie

Op beide locaties is nauwelijks vegetatie aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn enkele algemene plantensoorten vastgesteld als Straatgras, Paarse dovenetel, Gladde witbol, Kruipende boterbloem en Zachte ooievaarsbek. Beschermde of bedreigde Rode lijstsoorten zijn niet aangetroffen en worden op basis van het aanwezige biotoop ook niet verwacht.

3.4 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders etcetera. In de woningen aan de Wilgenlaan is een spouwmuur aanwezig die toegankelijk is voor vleermuizen via open stootvoegen en dakpannen. Ook zijn in de schoorstenen open stootvoegen aanwezig. De zolders zijn ook onderzocht maar hier zijn geen sporen (uitwerpselen en prooiresten) die duiden op de aanwezigheid van vleermuizen aangetroffen. Navraag bij Wetland Wonen heeft aangetoond dat in de spouwmuren geen isolatiemateriaal aanwezig is. De aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen kan aan de Wilgenlaan dan ook niet worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is hier dan ook noodzakelijk. De kerk aan de Noorderweg is niet geschikt voor vleermuizen omdat geen toegankelijke spouw aanwezig is en geen andere openingen naar potentiële vleermuisverblijven aanwezig zijn. Aanvullend onderzoek is hier daarom niet noodzakelijk.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (woningen, watergangen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Naar verwachting vormen de planlocaties in de huidige situatie geen onderdeel van een vliegroute. Er is daarom geen aanleiding schade te veronderstellen aan vliegroutes van vleermuizen.

Potentieel foerageergebied

Vleermuizen foerageren op locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen en bomenrijen of boven water. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. Vermoedelijk zijn de planlocaties in de huidige situatie slechts beperkt van belang voor foeragerende vleermuizen. Er worden daarom geen negatieve effecten verwacht op foeragerende vleermuizen, ook na uitvoering van de plannen blijven de planlocaties geschikt als foerageergebied.

Vervolgtraject vleermuizen

Aanvullend onderzoek dient te worden uitgevoerd om na te gaan of de aangetroffen potentiële verblijfplaatsen aan de Wilgenlaan daadwerkelijk door vleermuizen worden gebruikt. Op deze wijze kan een inschatting worden gemaakt van de te verwachten effecten en eventueel benodigde vervolgstappen. Dit onderzoek dient zowel in de zomer (mei-half juli) als in de nazomer (augustus-september) plaats te vinden (zie ook bijlage II).

Ecologisch werkprotocol

Indien uit het aanvullend onderzoek blijkt dat vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het plangebied, zijn aanvullende maatregelen vereist. Het aanvragen van een ontheffing kan sinds 26 augustus 2009 in veel gevallen worden voorkomen door in plaats daarvan een op de situatie toegesneden werkprotocol op te stellen waarin mitigerende maatregelen worden beschreven. Van belang is dat wordt voorkomen dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen wordt aangetast. Middels deze maatregelen worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen en is het aanvragen van een ontheffing niet nodig. Voorbeelden van mitigerende maatregelen zijn het ongeschikt maken van de gebouwen voor vleermuizen in de minst kwetsbare periode van vleermuizen (oktober en april) en het realiseren van vervangende verblijfplaatsen.

3.5 Overige zoogdieren

Vanwege het ontbreken van geschikte biotopen en de afwezigheid van sporen (uitwerpselen, vraatsporen, nesten en prooi-resten) worden geen zwaarder beschermde soorten als op de planlocaties verwacht.

Op de planlocaties zijn mogelijk vaste verblijfplaatsen van laag beschermde (tabel 1-soorten) zoogdiersoorten als Huisspitsmuis en Egel aanwezig. Daarnaast komen mogelijk de niet-beschermde Bruine rat en Huismuis op de planlocaties voor. Bij de ingrepen gaan mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van deze algemene en laag beschermde zoogdieren verloren. Voor laag beschermde kleine zoogdieren geldt echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is.

3.6 Broedvogels

Aangezien dit een quickscan betreft, is geen volledige broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Bovendien viel het veldbezoek buiten de broedperiode. Op basis van het uitgevoerde veldbezoek in combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (verspreidingsatlassen en internet) en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de te verwachten soorten.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

In augustus 2009 is door het Ministerie van LNV de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' uitgebracht, waarin is aangegeven welke nestplaatsen en hun functionele omgeving jaarrond beschermd zijn. Het betreft in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Als nesten van genoemde soorten worden aangetroffen dient een omgevingscheck te worden uitgevoerd. Een deskundige moet dan vaststellen of er voor de soort een vervangende, potentiële nestlocatie en/of foerageergebied te vinden is in de omgeving. Als dat niet het geval is dient er een alternatieve nestlocatie en/of foerageergebied te worden aangeboden. Indien dat ook niet mogelijk is dient er ontheffing te worden aangevraagd.

Tijdens het onderzoek is extra aandacht uitgegaan naar nestplaatsen van genoemde soorten. Vogelnesten van jaarrond beschermde vogelsoorten zijn in de kerk aan de Noorderweg niet aangetroffen en worden hier zodoende niet verwacht. Mogelijk zijn de woningen aan de Wilgenlaan geschikt als broedlocatie van Huismus. Omdat echter alle beplanting rondom de woningen is verwijderd ontbreekt geschikt foerageergebied en voldoende dekking. Naar verwachting komt de soort hier dan ook niet meer voor. De nieuwbouw is echter eenvoudig geschikt te maken voor een soort als de Huismus door nestmogelijkheden te creëren (toepassen van vogelvides, nestpannen en/of nestkasten) en het realiseren van voldoende groenstructuren in de nabijheid ervan.

Overige soorten

Gezien de terreingesteldheid is slechts een beperkt aantal broedvogelsoorten te verwachten op de planlocaties. Met name soorten van bebouwing kunnen worden verwacht. Het gaat dan om algemene soorten als , Kauw, Houtduif en Spreeuw.

Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste te verwachten soorten kan de periode tussen half maart en eind juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. Houtduiven kunnen bijvoorbeeld tot half november broedend worden aangetroffen.

Door de uitvoering op te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels, is het mogelijk verstoring of beschadiging van broedbiotopen van vogels te voorkomen. Indien blijkt dat broedvogels afwezig zijn is het ook mogelijk om binnen de broedperiode van vogels aan te vangen met de werkzaamheden.

3.7 Amfibieën

In de plangebieden is geen permanent oppervlaktewater aanwezig, voortplanting van amfibieën is daarmee uitgesloten op beide locaties. Wel mag overwintering verwacht worden van enkele algemene en laag beschermde amfibieënsoorten als Bruine kikker, Kleine watersalamander en Gewone pad (tabel 1-soorten). Genoemde soorten overwinteren voor een belangrijk deel op het land in bebouwing en in de strooisellaag onder beplanting.

Als gevolg van de beoogde werkzaamheden kunnen genoemde soorten geschaad worden bij uitvoering gedurende het winterhalfjaar. Voor bovengenoemde laag beschermde amfibieën geldt overigens automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze laag beschermde amfibieën niet aan de orde is.

3.8 Overige soortgroepen

Gezien de terreingesteldheid van de planlocaties en bekende verspreidingsgegevens, kan verder worden geconcludeerd dat er geen reptielen en beschermde vissen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelden aanwezig of te verwachten zijn.

4 Geraadpleegde bronnen

_____, _____ & _____ (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.

_____ & _____ (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dienst Regelingen (2009a) Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.

Dienst Regelingen (2009b) Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

_____ & _____ (2005). Meervleermuizen in de Kop van Overijssel; een onderzoek naar de verspreiding en de ecologie van de meervleermuis in De Wieden en de Weerribben. Provincie Overijssel, Zwolle.

_____ & _____ (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.

_____ & _____ (red.), 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels (1998-2000). KNNV-Uitgeverij.

_____ & _____ (2008). Europese Natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn (2^e druk). KNNV Uitgeverij, Zeist.

_____, _____ en _____ (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.

_____, _____ & _____ (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2009). Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000)

Natuurloket (www.natuurloket.nl).

Provincie Overijssel (2009). Omgevingsvisie. (<http://gisopenbaar.overijssel.nl/website/omgevingsvisie/omgevingsvisie.html>).

RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).

www.waarneming.nl

BIJLAGEN

BIJLAGE I: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

- 1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóór laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

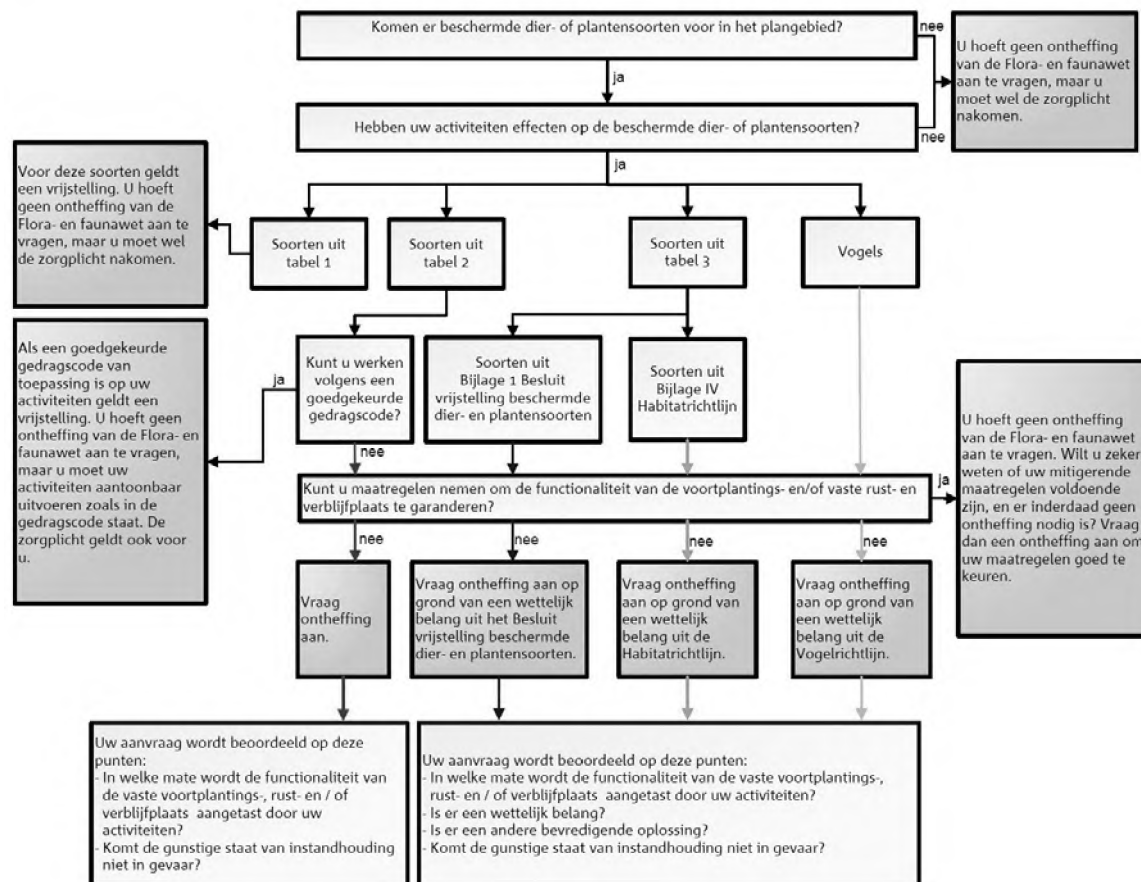
- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Beoordeling Dienst Regelingen

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels¹.

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de Minister van EL&I ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EL&I. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingsdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur. U kunt daar ook verleende ontheffingen inzien.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

BIJLAGE II: VLEERMUIZENONDERZOEK

Gericht vleermuizenonderzoek

Vaste verblijfplaatsen kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/zomerverblijven (mei - half juli), baltslocaties en paarverblijven (half augustus - september) en winterverblijven (half oktober- begin april). Het vaststellen van de aan- of afwezigheid van vliegroutes en de functionaliteit van het gebied als foerageergebied kan het beste in de zomerperiode (mei- half juli) worden uitgevoerd. De genoemde perioden zijn globaal en kunnen afhankelijk van het weer en de soort wat eerder of later in het seizoen liggen.

Met behulp van een zogenaamde 'batdetector' kunnen de ultrasone geluiden van vleermuizen voor de mens hoorbaar gemaakt worden en kunnen verschillende soorten op naam worden gebracht. Vaste verblijfplaatsen kunnen vaak ook gelokaliseerd worden aan de hand van zichtwaarnemingen van in- en uitvliegende exemplaren.

Het is niet mogelijk onderzoek in de maanden november - april uit te voeren in verband met de winterslaap van deze dieren. Ze zijn dan niet alleen inactief, maar 'huizen' bovendien vaak op andere locaties dan gedurende het zomerhalfjaar.

Protocol vleermuizenonderzoek

Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. De soorten zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies omtrent deze soortgroep is regelmatig complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen. Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek. Het protocol wordt ondersteund door de Dienst Landelijk Gebied (Ministerie van EL&I) en de Zoogdiervereniging. Vleermuisonderzoek blijft echter maatwerk en het protocol geldt daarom als richtsnoer en niet als plicht. De deskundigen van EcoGroen Advies baseren de te volgen inventarisatie op het protocol, maar stemmen de strategie en inzet telkens af op de omvang en complexiteit van de locatie.

Op basis van de terreinkenmerken en ervaring met verleende en afgewezen ontheffingen wordt ingeschat dat in deze situatie maximaal vier bezoeken voldoende zijn (tweemaal in de periode half mei - half juli en tweemaal in de periode augustus - september).